

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU
POSTUPAKA JAVNE NABAVE
Zagreb, Koturaška 43/IV

KLASA: UP/II-034-02/20-01/829

URBROJ: 354-01/20-10

Zagreb, 23. prosinca 2020.

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, u žalbenom postupku pokrenutom po žalbi žalitelja HOK osiguranje d.d., Zagreb, OIB: 00432869176, zastupan po opunomoćenici Ivi Pezić, odvjetnici u odvjetničkom društvu Olujić, Pezić i partneri d.o.o., Zagreb, u odnosu na sadržaj dokumentacije o nabavi, u otvorenom postupku javne nabave, predmet nabave: osiguranje imovine, odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima, broj objave: 2020/S 0F2-0036829, naručitelja Hrvatske autoceste d.o.o., Zagreb, OIB: 57500462912, na temelju članka 3. Zakona o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (Narodne novine, broj 18/13, 127/13, 74/14 i 98/20) i članka 398. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/16, dalje u tekstu ZJN 2016) donosi sljedeće

R J E Š E N J E

1. Poništava se dokumentacija o nabavi, u dijelu zahvaćenom nezakonitošću u otvorenom postupku javne nabave, predmet nabave: osiguranje imovine, odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima, broj objave: 2020/S 0F2-0036829, naručitelja Hrvatske autoceste d.o.o., Zagreb, kako je opisano u obrazloženju ovog rješenja.
2. Nalaže se naručitelju Hrvatske autoceste d.o.o., Zagreb da u roku od 8 dana od dana javne objave rješenja na internetskim stranicama Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave naknadi žalitelju HOK osiguranje d.d., Zagreb, troškove žalbenog postupka u iznosu od 5.781,25 kuna.

O b r a z l o ž e n j e

Naručitelj Hrvatske autoceste d.o.o., Zagreb, objavio je 16. listopada 2020. u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (dalje u tekstu: EOJN RH) poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku javne nabave, broj objave: 2020/S 0F2-0036829, radi nabave osiguranja imovine, odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima.

U odnosu na sadržaj dokumentacije o nabavi, urednu je žalbu 25. listopada 2020., putem sustava e-Žalba, izjavio žalitelj HOK osiguranje d.d., Zagreb.

Žalitelj osporava zakonitost sadržaja dokumentacije o nabavi koju predlaže poništiti u dijelu zahvaćenom nezakonitošću te također traži naknadu troškova žalbenog postupka u iznosu od 5.781,25 kuna.

Naručitelj u odgovoru na žalbu osporava osnovanost žalbenih navoda te predlaže odbiti žalbu kao neosnovanu.

Tijekom žalbenog postupka pred ovim državnim tijelom izvedeni su dokazi pregledom i analizom dokaznog materijala koji se sastoji od obavijesti o nadmetanju, dokumentacije o nabavi objavljene u EOJN RH te ostalih dokaza.

Žalba je dopuštena, uredna, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe.

Žalba je osnovana.

Žalitelj osporava zakonitost točke 1.6. dokumentacije o nabavi navodeći da je naručitelj propisao iznos procijenjene vrijednosti nabave, međutim da nije propisao što će se dogoditi u slučaju ako u konkretnom postupku nabave cijena najpovoljnije ponude bude veća od procijenjene vrijednosti nabave. Navodi da takvo postupanje naručitelja upućuje na moguće povrede ZJN 2016 jer je morao navesti u dokumentaciji o nabavi sve podatke kojima raspolaže o osiguranim sredstvima. Navodi da se takvim propisivanjem ostavlja mogućnost da naručitelj ciljano u dogovoru sa favoriziranim ponuditeljem postavlja prenisku procijenjenu vrijednost i na taj način odvraća neke od ponuditelja čija bi cijena ponude bila preko procijenjene vrijednosti, a koji iz tog razloga (preniske procijenjene vrijednosti) uopće ne žele sudjelovati u postupku javne nabave i uzrokovati nepotrebne troškove kao npr. jamstva za ozbiljnost ponude nego i angažiranja ostalih potrebnih sredstava za takav postupak nabave (npr. vlastite ljude koje moraju angažirati, podizvođače, članove zajednice i sl.).

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je točkom 1.6. Knjige 1, propisano da je procijenjena vrijednost nabave 3.000.000,00 kn (bez PDV). Nadalje, točno je da dokumentacijom o nabavi nije propisano kako će naručitelj postupiti u slučaju da cijena najpovoljnije ponude bude veća od procijenjene vrijednosti nabave. Međutim, postupanje naručitelja u tom slučaju propisan je ZJN 2016. Tako je člankom 3. točkom 13. tog Zakona propisano da je neprihvatljiva ponuda svaka ponuda čija cijena prelazi planirana, odnosno osigurana novčana sredstva naručitelja za nabavu ili ponuda ponuditelja koji ne ispunjava kriterije za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta. Članak 298. stavak 1. točka 9. ZJN 2016, propisuje da je javni naručitelj obavezan poništiti postupak javne nabave ako je cijena najpovoljnije ponude veća od procijenjene vrijednosti nabave, osim ako javni naručitelj ima ili će imati osigurana sredstva. Nadalje, dokumentacija o nabavi, u tom smislu, ima sadržaj propisan člankom 2. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi i ponudi u postupcima javne nabave (Narodne novine broj 65/17 i 75/20, dalje u tekstu: Pravilnik) jer sadrži procijenjenu vrijednost nabave. Slijedom navedenog, budući da je javni naručitelj postupak javne nabave dužan provoditi sukladno pravilima o postupku javne nabave kako su utvrđena ZJN 2016, a da nije utvrđeno da je dokumentacija o nabavi propisana protivno ZJN 2016, žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Žalitelj dalje navodi da je točkom 2.2. dokumentacije o nabavi propisano da predmet nabave nije podijeljen na grupe jer predstavlja nedjeljivu cjelinu, što proizlazi iz njegovih svojstava i načina izvršenja. Smatra da je obrazloženje paušalno i da je naručitelj predmet nabave trebao podijeliti na grupe jer nabavlja osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti, a iz razloga koje je naveo u dokumentaciji o nabavi ne proizlazi da se radi o nedjeljivoj cjelini. Tim više, što naručitelj inače odvojeno nabavlja različite vrste usluga osiguranja. Upućuje na relevantne odredbe propisa koji uređuju osiguranje.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je predmetnim postupkom javne nabave obuhvaćeno osiguranje imovine i osiguranje od odgovornosti koja ima izvor u osiguranoj imovini. Ovim žalbenim

navodom, žalitelj pokazuje da nije dovoljno proučio dokumentaciju o nabavi u predmetnom postupku javne nabave jer je nedvojbeno da nije potrebno dijeliti u grupe predmet nabave čijom nabavom bi se omogućila navedena usluga osiguranja vezana za zajednički izvor u osiguranoj imovini. Dapače, u skladu s imperativnom odredbom ZJN 2016 za ekonomično i svrhovito trošenje javnih sredstava, naručitelj smatra da mu je svakako učinkovitije i racionalnije imati ugovoreno osiguranje kod istog ponuditelja, budući da se radi o zajedničkom izvoru u osiguranoj imovini. Naručitelj želi istaknuti da je kroz period od 2014. godine do 2018. godine sklapao ugovore koji se tiču predmetnog postupka javne nabave, a koji su svi ili uredno izvršeni ili su pri kraju izvršavanja i to bez prigovora bilo koje ugovorne strane.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da točka 2.1. sadrži odredbe o opisu predmeta nabave i to osiguranje imovine, odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima. Propisano je da se opis predmeta nabave nalazi u Knjizi 1, Knjizi 2 i Knjizi 3. U Knjizi 3-3.1. u bitnom se predmet nabave dijeli na troškovnik A (osiguranje imovine) i troškovnik B (osiguranje od odgovornosti od djelatnosti). Troškovnik se sastoji od troškovnika A-1 (osiguranje imovine), troškovnika A-2 (osiguranje strojeva od loma i drugih rizika), troškovnika A-3 (osiguranje od provalne krađe, razbojstava, vandalizma, obične krađe i krivotvorina na rizik); Troškovnika B (osiguranje od odgovornosti iz djelatnosti Hrvatskih autocesta), Prilog 1 troškovnika B (Osiguranje od odgovornosti iz držanja i upotrebe samohodnih radnih strojeva - popis), Prilog 2 troškovnika B (osiguranje od odgovornosti prema zaposlenicima). Točkom 2.2. Knjige 1 propisano je da predmet nabave nije podijeljen na grupe. Predmet nabave predstavlja nedjeljivu cjelinu, što proizlazi iz njegovih svojstava i načina izvršenja. Točkom 1.5. Knjige 1 je propisano da se u konkretnom slučaju radi o postupku javne nabave velike vrijednosti.

Radi ocjene ovog navoda prvenstveno valja ukazati na odredbe članka 204. ZJN 2016 koji u stavku 1. propisuje da javni naručitelj može podijeliti predmet nabave na grupe na temelju objektivnih kriterija, primjerice prema vrsti, svojstvima, namjeni, mjestu ili vremenu ispunjenja, u kojem slučaju određuje predmet i veličinu pojedine grupe, uzimajući u obzir mogućnost pristupa malih i srednjih gospodarskih subjekata postupku javne nabave. Stavkom 2. tog članka je propisano da ako javni naručitelj u postupku javne nabave velike vrijednosti nije podijelio predmet nabave na grupe, obavezan je u dokumentaciji o nabavi te u izvješću o javnoj nabavi naznačiti glavne razloge za takvu odluku.

Članak 2. Pravilnika propisuje da dokumentacija o nabavi sadrži podatke o predmetu nabave, među kojima i opis i oznaku grupa predmeta nabave, ako je predmet nabave podijeljen na grupe, ili u postupcima velike vrijednosti obrazloženje glavnih razloga zašto predmet nije podijeljen na grupe.

Primjenom relevantnog pravnog okvira na činjenično stanje, utvrđeno je da dokumentacija o nabavi u ovom djelu nije propisana sukladno odredbama ZJN 2016 i Pravilnika. Razlog za takvo utvrđenje leži u činjenici što iz obrazloženja naručitelja koji je odlučio da predmet nabave neće podijeliti na grupe, nisu vidljivi glavni razlozi za takvu odluku koji bi opravdali tu njegovu odluku, već obrazloženje navedenog, daje tek u odgovoru na žalbu. Slijedom navedenog osnovano navodi žalitelj da je obrazloženje naručitelja u dokumentaciji o nabavi paušalno te je stoga žalbeni navod ocijenjen kao osnovan.

Žalitelj dalje osporava zakonitost točke 3.1., koja sadrži odredbe o obveznim osnovama za isključenje, navodeći da iz dokumentacije predmetnog postupka javne nabave proizlazi da je u ponudi potrebno dostaviti preliminarni dokaz, popunjeni ESPD obrazac, za gospodarski subjekt te članove upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela, odnosno osobe koje imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora toga gospodarskog subjekta dok je primjenjujući članak 263. stavak 1. ZJN 2016 potrebno zatražiti dostavu izjave o nekažnjavanju od ovlaštenih osoba, odnosno izjavu da ne postoje razlozi za isključenje iz članka 251. ZJN 2016, samo za gospodarski subjekt. Općepoznato je da naručitelj, preko modula „Dohvat iz Registara RH”, može/mora izvršiti uvid u podatke iz kaznene evidencije koje vodi Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa, Uprava za kazneno pravo, Odjel kaznene evidencije i

za osobe koje su članovi upravnog, upravljačkog ili nadzornog tijela ili imaju ovlasti zastupanja, donošenja odluka ili nadzora svakog pojedinog člana odabranog ponuditelja. Iako se uvidom u navedene dokumente može nedvojbeno utvrditi da niti jedna od navedenih osoba prema kaznenoj evidenciji Ministarstva pravosuđa nije osuđivana, u odnosu na navedeno valja reći da bi dohvaćeni podaci iz kaznene evidencije Ministarstva pravosuđa Republike Hrvatske, a koji se odnose na osobe ovlaštene za zastupanje gospodarskog subjekta, u smislu članka 251. i 265. ZJN 2016 mogli biti valjan dokaz za utvrđivanje ne postojanja osnova za isključenje jedino ako je naručitelj za sve te osobe utvrdio da su hrvatski državljani. Međutim, iz dokumentacije nije jasno na temelju čega će naručitelj utvrditi da su sve osobe obuhvaćene "dohvatom" hrvatski državljani.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da točka 3.1.1. Knjige 1, koja propisuje obveznu osnovu za isključenje iz članka 251. ZJN 2016, sadržajno odgovara odredbama članka 251. i članka 265. stavak 1. točka 1. i stavak 2. ZJN 2016. Također je propisano preliminarno dokazivanje ESPD obrascem.

Dakle, žalitelj osporava zakonitost dokumentacije o nabavi jer ne sadrži podatke na temelju kojih će naručitelj utvrditi da su osobe u odnosu na koje je putem EOJN RH, dohvatio podatke iz kaznene evidencije, hrvatski državljani. Prema shvaćanju ovoga tijela, za zakonitost dokumentacije o nabavi u tom dijelu bitno je da nije propisana protivno odredbama Glave III., Poglavlju 4. Odjeljku C ZJN 2016, a konkretnu činjenicu o hrvatskom državljanstvu osobe iz članka 251. stavka 1. točke 1. ZJN 2016, naručitelj će utvrđivati u svakom pojedinom konkretnom slučaju, sukladno podacima kojima raspolaže i koje će, eventualno biti potrebno pribaviti od ponuditelja. Stoga činjenica što dokumentacija o nabavi ne sadrži podatke o tome na koji način će naručitelj utvrditi činjenicu o hrvatskom državljanstvu, nije protivna ZJN 2016 te je stoga žalbeni navod ocijenjen kao neosnovan.

Žalitelj dalje osporava zakonitost točke 4.2.1. Knjige 1 kojom je propisan uvjet tehničke i stručne sposobnosti potreban za izvršenje ugovora o javnoj nabavi, a kojom je propisano da se taj uvjet može dokazati s najviše pet izvršenih usluga. Navodi da je postavljanjem uvjeta od maksimalno pet ugovora naručitelj postupio protivno odredbama članka 264. stavka 2., članka 268. stavka 1., a u svezi s člankom 4. stavak 1. ZJN 2016. Smatra da je sporna odredba dokumentacije (maksimalno pet ugovora) protivna i odredbi članka 2. stavak 1. točka 4. alineja 3. („4. kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti):– uvjeti tehničke i stručne sposobnosti i njihove minimalne razine“) Pravilnika. Navodi da odredba članka 268. stavak 1. ZJN 2016 određuje minimalnu razinu dok se mogućnost ograničavanja nigdje ne navodi, a što potvrđuje i odredba članka 2. stavka 1. točka 4. alineja 3. Pravilnika. Naručitelj postavlja gornju granicu od maksimalno 5 (pet) ugovora i tako diskriminira sve one koji tehničku sposobnost mogu dokazati sa 6 i više dokaza/glavnih pruženih usluga.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je točkom 4.2.1. dokumentacije o nabavi u svrhu dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti propisano da gospodarski subjekt popisom glavnih usluga mora dokazati iskustvo u pružanju usluga istih ili sličnih predmetu nabave, izvršenih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom 3 (tri) godine koje prethode toj godini. Iz Popisa glavnih usluga mora biti vidljivo da je gospodarski subjekt izvršio: - uslugu istih ili sličnih predmetu konkretne nabave u vrijednosti minimalno jednako procijenjenoj vrijednosti predmeta nabave. Traženi uvjet gospodarski subjekt može dokazati u popisu glavnih usluga s najviše 5 (pet) izvršenih usluga. Sposobnost iz točke 4.2.1. dokazuje se sljedećim popratnim dokumentima: - Popisom glavnih usluga izvršenih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom 3 (tri) godine koje prethode toj godini koji sadrži predmet ugovora, vrijednost usluga, datum te naziv druge ugovorne strane.

Prema odredbi članka 256. stavka 1. točke 3. ZJN 2016, kriteriji za odabir gospodarskog subjekta u postupku javne nabave mogu se odnositi na tehničku i stručnu sposobnost. Prema stavku 2. toga članka javni naručitelj smije kao uvjete sposobnosti gospodarskog subjekta u postupku javne nabave odrediti

samo kriterije za odabir iz stavka 1. toga članka u skladu sa odredbama toga odjeljka Zakona, prema stavku 3. toga članka prilikom određivanja kriterija za odabir iz stavka 1. toga članka javni naručitelj smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi, dok je stavkom 4. tog članka propisano da svi uvjeti sposobnosti moraju biti vezani uz predmet nabave i razmjerni predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe.

Prema odredbi članka 259. stavka 1. ZJN 2016 javni naručitelj može odrediti uvjete tehničke i stručne sposobnosti kojima se osigurava da gospodarski subjekt ima potrebne ljudske i tehničke resurse te iskustvo potrebno za izvršenje ugovora o javnoj nabavi na odgovarajućoj razini kvalitete, a osobito zahtijevati da gospodarski subjekt ima dovoljnu razinu iskustva, što se dokazuje odgovarajućim referencijama iz prije izvršenih ugovora.

Iz citiranih odredbi proizlazi da su kriteriji za odabir gospodarskog subjekta (uvjeti sposobnosti) propisani kao fakultativni, a ne kao obvezni kriteriji, ali u slučaju da ih naručitelj propisuje u dokumentaciji o nabavi, smije ih odrediti samo u skladu s Odjeljkom B. Poglavlja 4. Zakona o javnoj nabavi i smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti.

Odredbom članka 268. stavka 1. točke 3. ZJN 2016 propisano je da se tehnička i stručna sposobnost gospodarskog subjekta, u skladu s prirodom, količinom ili važnosti, i namjenom radova, robe ili usluga, može dokazati sa popisom glavnih usluga pruženih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri godine koje prethode toj godini. Prema stavku 3. toga članka popis iz stavka 1. točaka 2. i 3. toga članka sadržava vrijednost robe ili usluga, datum te naziv druge ugovorne strane. Prema stavku 5. toga članka smatra se da je uvjet tehničke i stručne sposobnosti gospodarskog subjekta iz stavka 1. točaka 1., 2. ili 3. toga članka vezan uz predmet nabave ako su radovi, roba ili usluge isti ili slični predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe. Prema stavku 6. toga članka smatra se da je uvjet tehničke i stručne sposobnosti gospodarskog subjekta iz stavka 1. točaka 1., 2. ili 3. toga članka razmjernan predmetu nabave odnosno grupi predmeta nabave ako se traži dokaz o izvođenju radova, isporuci robe ili pružanju usluga čija pojedinačna vrijednost nije viša od procijenjene vrijednosti nabave, odnosno grupe predmeta nabave ako je predmet podijeljen na grupe, s time da javni naručitelj može odrediti i blaže uvjete.

Ukoliko naručitelj u svrhu utvrđivanja sposobnosti gospodarskog subjekta zahtijeva ispunjenje određenih uvjeta, mora biti vidljiva veza između takvog traženja i predmeta nabave. Naručitelj prilikom određivanja kriterija koji se odnosi na tehničku i stručnu sposobnost smije zahtijevati samo minimalne razine sposobnosti koje osiguravaju da će gospodarski subjekt biti sposoban izvršiti ugovor o javnoj nabavi. S obzirom da je naručitelj dozvolio najviše pet istih ili sličnih usluga predmetu nabave, izvršeni u protekle tri godine te u vrijednosti minimalno jednakoj procijenjenoj vrijednosti nabave, utvrđeno je da je za traženo relevantno stručno iskustvo odredio minimalne razine sposobnosti. Stoga je ocjena ovog tijela da je naručitelj propisivanjem minimalne razine tehničke i stručne sposobnosti na način opisan u točki 4.2.1. dokumentacije o nabavi postupio sukladno citiranim odredbama ZJN 2016, pa je ovaj žalbeni navod ocijenjen neosnovanim.

Žalitelj dalje osporava točku 6.4. Knjige 1 kojom je propisan način utvrđivanja cijene ponude, a kojom je propisano da u cijenu moraju biti uračunati svi troškovi i popusti, bez PDV. Navodi da je naručitelj propustio, sukladno članku 13. stavku 3. Pravilnika, navesti da u cijenu moraju, osim troškova i popusta biti uključeni i posebni porezi, trošarine i carine, što može dovesti do toga da cijena određenog ponuditelja bude konačno uvećana za te troškove.

Naručitelj u odgovoru na žalbu upućuje i na članak 1. Prijedloga ugovora te navodi da iz svega proizlazi da su u cijenu ponude uračunati svi troškovi i popusti, bez PDV te da jedinične cijene iz

troškovnika obuhvaćaju sve troškove i izdatke ponuditelja vezano za predmet nabave (osim PDV).

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je točkom 6.4. kojom je propisan način određivanja cijene ponude propisano da ponuditelj mora nuditi cjelokupan predmet nabave. Cijena ponude se izražava u kunama, bez poreza na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV). Cijena ponude piše se brojkama. U cijenu ponude su uračunati svi troškovi i popusti, bez PDV. U Knjizi 2 koja sadrži prijedlog ugovora, člankom 1., propisano je da su ponudene jedinične cijene iz troškovnika nepromjenjive i obuhvaćaju sve troškove i izdatke osiguratelja vezano za predmet ovog Ugovora.

Odredbom članka 13. Pravilnika, koja sadrži odredbe o cijeni ponude, propisano je da u cijenu ponude bez poreza na dodanu vrijednost moraju biti uračunati svi troškovi, uključujući posebne poreze, trošarine i carine, ako postoje, te popusti.

Prema ocjeni ovog državnog tijela iz dokumentacije o nabavi (Knjiga 1 i Knjiga 2) jasno je što cijena ponude mora obuhvaćati odnosno da u nju moraju biti uračunati svi izdaci vezani za predmet nabave koje bi ponuditelji mogli imati te da naručitelj nije postupio protivno Pravilniku kada nije naveo i posebne poreze, trošarine i carine, a to posebno imajući na umu činjenicu da žalitelj niti ne dokazuje, da takvi troškovi, u konkretnom slučaju, odnosno kod određivanja cijene ponude za konkretan predmet nabave i postoje. Slijedom navedenog, žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Žalitelj nadalje osporava točku 6.6. dokumentacije o nabavi kojom je propisan kriterij za odabir ponude u dijelu koji se odnosi na rok plaćanja nespornog dijela. Navodi da rok plaćanja nespornog dijela ne predstavlja kriterij koji je određen na način da omogućava učinkovit pregled i ocjenu ponuda te provjeru informacija dostavljenih od ponuditelja. Postavlja pitanje kako i koliko dugo se određuje nesporni dio? Primjerice navodi da jedan ponuditelj može odrediti nesporni dio za 20 dana dok drugi za taj isti slučaj nesporni dio određuje za 35 dana. Tako "manje efikasan" (zbog nekog objektivnog ili subjektivnog razloga) ponuditelj može ponuditi kraći rok isplate nespornog dijela ili isti rok kao i "efikasan/brži" ponuditelj i na taj način duže raspolaže (ulaže) tim novcem. Navodi da tako određen kriterij nije jasan i egzaktn kao što je to primjerice nuđenje raspona većih svota osiguranja kod osiguranja odgovornosti ili osiguranja nezgode i sl. Dodaje da proces utvrđivanja nespornog dijela nije u konkretnom slučaju uređen kao u Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu.

Taj kriterij osporava i u dijelu kojim tražena izjava koju daje osoba ovlaštena po zakonu za samostalno i pojedinačno zastupanje (ili osobe koje su ovlaštene za skupno zastupanje gospodarskog subjekta). Navodi da nije jasno zašto bi tu izjavu morale dati osobe ovlaštene za zastupanje, odnosno zašto ju putem EOJN RH nije u mogućnosti dati bilo koja osoba. Također postavlja pitanje kako će naručitelj utvrditi da se upravo radi o potpisu osoba ovlaštenih za zastupanje. Navodi da naručitelj nije na jasan i nedvojben način propisao tekst tražene izjave, što pored traženja skupnog potpisa još dodatno pojačava neučinkovitost pregleda i ocjene ponuda.

Naručitelj u odgovoru na žalbu pojašnjava da nesporni dio odabrani ponuditelj plaća naručitelju u roku koji je naveo u izjavi, a da obveza plaćanja nespornog dijela nastaje u trenutku kada naručitelj dostavi ili odabrani ponuditelj pribavi traženu dokumentaciju za rješavanje zahtjeva za naknadu štete. Dakle, rok za plaćanje nespornog dijela je na jasan način određen dokumentacijom o nabavi kroz kriterij za odabir ponude. Vezano za traženu izjavu navodi da nije propisao sadržaj te izjave jer je točkom 6.6.B. propisao bitne sastojke te izjave, a odnose se na okolnosti da je u izjavi potrebno navesti samo jednu od ponuđenih mogućnosti roka plaćanja nespornog dijela od osobe koja izjavu može dati. Sadržaj s obveznim dijelom ostavlja na slobodu ponuditeljima.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je točkom 6.6.B) Knjige 1 kao jedan od kriterija, koji se odnosi na kvalitativnu ocjenu ponude propisano „Za vrednovanje težine kvalitativnog dijela ponude određuje se „Rok plaćanja nespornog dijela” (max. 30 dana od primitka odštetnog zahtjeva).

Maksimalni broj bodova koje ponuditelj može ostvariti po ovom kriteriju je B = 10 (deset) bodova. Ponuditelj može ponuditi i kraći rok plaćanja nespornog dijela koji će se vrednovati kako slijedi. Rok plaćanja nespornog dijela, broj bodova do 9 dana 10 bodova, od 10 dana do 15 dana 5 bodova, od 16 dana do 30 dana 1 bod. Navedeni kriterij ponuditelj dokazuje izjavom koju daje osoba ovlaštena po zakonu za samostalno i pojedinačno zastupanje gospodarskog subjekta (ili osobe koje su ovlaštene za skupno zastupanje gospodarskog subjekta). U Izjavi je potrebno navesti samo jednu od ponuđenih mogućnosti roka plaćanja nespornog dijela. Traženu Izjavu gospodarski subjekt dostavlja uz ponudu. Ukoliko ponuditelj u ponudi ne dostavi traženu Izjavu ili dostavi Izjavu u kojoj je ponuđeno više od jedne mogućnosti roka plaćanja nespornog dijela, naručitelj će smatrati da ponuditelj nudi rok isplate od 16 do 30 dana od dana zaprimanja odštetnog zahtjeva naručitelja te će nastavno, ponuditelju dodijeliti 1 bod prilikom vrednovanja težine kvalitativnog dijela ponude. Ukoliko su dvije ili više valjanih ponuda jednako rangirane prema kriteriju za odabir, naručitelj će odabrati ponudu koja je zaprimljena ranije.

Vezano za dio žalbenog navoda koji se odnosi na osporavanje nespornog dijela kao jednog od kriterija za odabir ponude valja uputi na relevantnu odredbu članka 285. ZJN 2016 prema kojoj kriteriji za odabir ponude ne smiju biti diskriminirajući, moraju biti povezani s predmetom nabave te moraju omogućiti učinkovito nadmetanje. Smatra se da su kriteriji za odabir ponude povezani s predmetom nabave ako se odnose na radove, robu ili usluge koji će se pružati u okviru tog ugovora u bilo kojem pogledu i u bilo kojoj fazi njihova životnog vijeka, uključujući čimbenike obuhvaćene u: 1. određenom postupku proizvodnje, izvedbe ili trgovine tim radovima, robom ili uslugama, ili 2. određenom postupku za drugu fazu njihova životnog vijeka, i onda kada takvi čimbenici nisu dio njihova materijalnog sadržaja. Javni naručitelj mora odrediti kriterije za odabir ponude na način koji mu omogućava učinkovit pregled i ocjenu ponuda te provjeru informacija dostavljenih od ponuditelja, a u slučaju dvojbe mora učinkovito provjeriti točnost dostavljenih podataka i dokaza u ponudi.

Na temelju utvrđenih činjenica na koje je primijenjen relevantni pravni okvir, ovo državno tijelo nije utvrdilo povrede materijalnog prava koje navodi žalitelj. Naime, prema shvaćanju ovog tijela, kako je navedeno i u odgovoru naručitelja, jasno je što je nesporni dio, a prema tome i kako se u praksi određuje nesporni dio. Žalitelj u prilog osnovanosti svog navoda daje prikaz mogućih situacija u praksi, međutim, svoje tvrdnje da su kriteriji za odabir ponude propisani protivno ZJN 2016, žalitelj nije ničime dokazao niti nezakonitost dokumentacije o nabavi u tom dijelu proizlazi iz samih odredbi dokumentacije o nabavi te je žalbeni navod ocijenjen kao neosnovan.

Međutim, u pravu je žalitelj kada navodi da je naručitelj propisivanjem da traženu izjavu daje osoba ovlaštena po zakonu za samostalno i pojedinačno zastupanje (ili osobe koje su ovlaštene za skupno zastupanje gospodarskog subjekta), unio određeno ograničenje prilikom izrade ponude. Naime, odredbom članka 280. stavka 10. ZJN 2016 propisano je da se smatra da ponuda dostavljena elektroničkim sredstvima komunikacije putem EOJN RH obvezuje ponuditelja u roku valjanosti ponude neovisno o tome je li potpisana ili nije te naručitelj ne smije odbiti takvu ponudu samo zbog toga razloga. Članak 285. stavak 1. ZJN 2016 obvezuje naručitelje da kriterij za odabir ponude odrede na način da isti nisu diskriminirajući te moraju biti povezani s predmetom nabave te moraju omogućiti učinkovito nadmetanje. Prema članku 285. stavku 3. ZJN 2016 javni naručitelj mora odrediti kriterije za odabir ponude na način koji mu omogućava učinkovit pregled i ocjenu ponuda te provjeru informacija dostavljenih od ponuditelja, a u slučaju dvojbe mora učinkovito provjeriti točnost dostavljenih podataka i dokaza u ponudi. Pravilnik u članku 20. stavku 10. propisuje da zajedničku izjavu o nepostojanju osnova za isključenje iz članka 251. stavka 1. točke 1. ZJN 2016, za sebe i za gospodarskog subjekta, može dati osoba koja je po zakonu ovlaštena za zastupanje gospodarskog subjekta. Dakle, niti ZJN 2016, a niti za njega vezan Pravilnik, ne propisuje da takvu izjavu (vezanu za kriterij za odabir ponude) mora potpisati isključivo osoba koja je po zakonu ovlaštena za zastupanje gospodarskog subjekta (ili osobe koje su ovlaštene za skupno zastupanje

gospodarskog subjekta), stoga je u predmetnom postupku javne nabave naručitelj navedenim kriterijem unio dodatno ograničenje koje se sastoji u tome da isključivo osoba po zakonu ovlaštena za zastupanje gospodarskog subjekta mora dati traženu izjavu. Prema tome žalitelj osnovano navodi da predmetnu izjavu može dati i osoba koja je od strane ponuditelja po nekoj drugoj osnovi ovlaštena za zastupanje. Uzimajući u obzir mjerodavne odredbe kao i činjenicu da je ta izjava sastavni dio ponude te da ponuda obvezuje ponuditelje u roku valjanosti ponude neovisno o tome je li potpisana ili nije te činjenicu da je naručitelj, ukoliko ima bilo kakvu sumnju, ovlašten učinkovito provjeriti informacije dostavljene u ponudi, ovaj dio žalbenog navoda ocijenjen je kao osnovan.

Vezano za sadržaj izjave, koji je po shvaćanju žalitelja nejasan i dvojben valja reći da je iz dokumentacije o nabavi razvidno da je u izjavi potrebno navesti jednu od ponuđenih mogućnosti roka plaćanja nespornog dijela, koje su točkom 6.6. jasno određene te je ovaj dio žalbenog navoda stoga ocijenjen kao neosnovan.

Žalitelj dalje osporava točku 7.10.1. Knjige 1 u dijelu kojim je propisano da ponuditelj mora dostaviti odgovarajuće uvjete osiguranja (opće, posebne dopunske i sl.), klauzule i sl. koji su na snazi do predaje ponude. Istovremeno s tim zahtjevom, naručitelj u dijelu u kojem opisuje predmet nabave, traži da uvjeti osiguranja i isključenja ne smiju biti suprotni utvrđenjima navedenim u opisu predmeta nabave. Smatra da je dokumentacija o nabavi proturječna, odnosno protivna članku 200. stavku 1. jer naručitelj prvo traži dostavu službenih uvjeta koji su na snazi, a zatim traži da oni nisu suprotni utvrđenjima iz opisa predmeta nabave.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da u opisu predmeta nabave navodi uvjete osiguranja po kojima traži osiguranje predmeta nabave radi zaštite svojih interesa. Budući da nije osiguravajuća kuća koja je u obvezi donositi uvjete osiguranja traže se važeći uvjeti osiguranja ponuditelja na dan slanja ponude, sukladno obvezi iz članka 926. Zakona o obveznim odnosima. Upućuje na članak 9. prijedloga ugovora u kojem je propisao da će osiguratelj izdati police osiguranja za predmete osiguranja i rizike te iznose/limite osiguranja navedene u troškovniku A-1, A-2, A-3 i B a u skladu s opisom predmeta nabave i u skladu s ugovorom i pripadajućim uvjetima osiguranja.

Ocijenjujući osnovanost ovog navoda, utvrđeno je da su točkom 7.10. Knjige 1 propisani uvjeti i zahtjevi koji moraju biti ispunjeni sukladno posebnim propisima ili stručnim pravilima. Točkom 7.10.1. propisano je da ponuditelj mora dostaviti odgovarajuće uvjete osiguranja (opće, posebne dopunske i sl.), klauzule i sl. koji su na snazi na dan predaje ponude. U opisu predmeta nabave navedena je napomena "U opisu predmeta nabave navedeni su neki uvjeti osiguranja koji se odnose na osigurateljna pokrića koja Hrvatske autoceste d.o.o. kao naručitelj izričito traže u ovoj javnoj nabavi usluga osiguranja. Ostali uvjeti osiguranja i isključenja koji nisu u suprotnosti sa ovdje zatraženim uvjetima osiguranja primjenjuju se prema odgovarajućim standardnim uvjetima osiguranja (općim, posebnim, dopunskim i sl.), klauzulama osiguranja i sl. koji su na snazi na dan slanja ponude. Ponuditelj dostavlja svoje službene uvjete osiguranja u sklopu ponude i prednost primjene imaju uvjeti koje je u ovoj dokumentaciji propisao naručitelj, a uvjeti ponuditelja primjenjivali bi se samo u dijelovima u kojima nisu u suprotnosti sa uvjetima koje je naručitelj u ovoj dokumentaciji propisao. Ponuditelj ne smije ograničavati pokrića i uvjete koje je propisao naručitelj uvođenjem dodatnih podlimita, franšiza, karenca i/ili samopridržaja."

Ovo državno tijelo u sadržaju citiranih dijelova dokumentacije o nabavi ne nalazi proturječnost u propisanim odredbama kako to navodi žalitelj. Budući da iz točke 7.10.1. Knjige 1 jasno proizlazi da se prije svega primjenjuju uvjeti osiguranja propisani dokumentacijom o nabavi, a ostali uvjeti osiguranja (ponuditelja) primjenjivat će se samo ukoliko nisu u suprotnosti sa uvjetima propisanim dokumentacijom o nabavi, nema zapreke da naručitelj traži da ponuditelji dostave odgovarajuće uvjete osiguranja koji su na snazi na dan predaje ponude. Slijedom navedenog ovaj žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Žalitelj dalje osporava dokumentaciju o nabavi u dijelu koji se odnosi na Knjigu 3 i to sadržaj na stranici 1, gdje se navodi broj šteta s naslova osiguranja imovine u posljednje 3 godine te povijest šteta zbog otkupa krivotvorenih stranih sredstava plaćanja u posljednje 3 godine, te postavlja pitanje jesu li u povijest šteta uključene i pričuve šteta ili ne? Pri tome, upućuje na odredbe članka 931. i 932. Zakona o obveznim odnosima te članaka 173. i 176. Zakona o osiguranju. Zaključuje da naručitelj nije na jasan i nedvojbena način dostavio sve podatke o štetama i pričuvama šteta.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je u povijest šteta dostavio podatke o likvidiranim štetama kojima raspolaže jer je izvršena isplata od strane osiguravajuće kuće na račun naručitelja. Pričuva šteta je podatak osiguratelja za štete koje su u obradi, djelomično likvidirane isplatom nespornog iznosa i otklonjene štete. Naručitelj podatak o pričuvi šteta može pribaviti od osiguratelja s kojim ima ugovor o osiguranju. Naručitelj ima sklopljeni ugovor o osiguranju imovine, osiguranju od odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima sa žaliteljem za razdoblje od 1. prosinca 2018. do 30. studenog 2020. broj 4211-300-10527/2018, ev. broj F4/18. Naručitelj je u postupku pripreme dokumentacije za nadmetanje radi kvalitetne izrade dokumentacije i kako bi potencijalni ponuditelji mogli izraditi kvalitetne ponude zatražio od osiguratelja podatak o iznosu šteta u pričuvi „Iznos rezervacije“, ali se predstavnik osiguratelja izjasnio da iste nije u mogućnosti dostaviti. Naručitelj je u ovom postupku javne nabave u opisu predmeta nabave propisao i objavio sve podatke koji su mu poznati ili mu nisu mogli ostati nepoznati te je na jasan i nedvojbena način dostavio sve podatke o štetama i štetnim događajima u posljednje tri godine. Zakon o osiguranju uređuje uvjete i način obavljanja djelatnosti osiguranja i nadzor nad djelatnosti osiguranja te naručitelj smatra da su pobrojane odredbe zakona u ovom žalbenom navodu irelevantne za samog naručitelja jer iste propisuju obveze osiguratelja, odnosno društva za osiguranje, a naručitelj niti je osiguratelj niti je društvo za osiguranje.

Pri ocjeni ovog navoda uzeta je u obzir činjenica da žalitelj u očitovanju na odgovor naručitelja nije osporio navod naručitelja da s naručiteljem ima sklopljen ugovor o osiguranju do 30. studenog 2020. te da je naručitelj u postupku pripreme dokumentacije za nadmetanje zatražio od žalitelja podatak o iznosu šteta u pričuvi „Iznos rezervacije“, ali da se predstavnik osiguratelja izjasnio da iste nije u mogućnosti dostaviti. Imajući na umu navedeno, ovo državno tijelo prihvatilo je argumentaciju naručitelja iz odgovora na žalbu da se radi o podatku koji je poznat osiguratelju (u konkretnom slučaju žalitelj), a koji mu taj podatak nije stavio na raspolaganje već da je naručitelj u opisu predmeta nabave propisao i objavio sve podatke koji su mu poznati. Slijedom navedenog, nisu nađene nezakonitosti u postupanju naručitelja te će se konkretne odredbe dokumentacije o nabavi u ovom dijelu primjenjivati onako kako su propisane. Slijedom navedenog žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Žalitelj dalje osporava opis predmeta nabave iz Knjige 3 u dijelu u kojem je propisano kada se popravak predmeta osiguranja smatra opravdanim, jer je naručitelj propustio utvrditi koja je vrijednost osigurane stvari (predmeta osiguranja) na koje se osiguranje provodi, odnosno način utvrđivanja te vrijednosti kao i način određivanja visine osigurnine. Objašnjava da je iz troškovnika razvidno da je tražena usluga osiguranja propisana po modelu imenovanih rizika, no naručitelj nije odredio provodi li se osiguranje na, stvarnu vrijednost, na novu vrijednost ili sporazumno utvrđenu vrijednost. Niti troškovnikom niti ostatkom dokumentacije o nabavi nije jasno utvrđeno koju vrijednost imovine predstavlja navedena „svota osiguranja“. U nastavku pojašnjava vrste štete te tako navodi da totalna šteta na osiguranoj stvari nastaje tada kada je ili popravak tehnički nemoguć ili ekonomski neisplativ odnosno ako vrijednost stvari umanjena za vrijednost ostatka stvari na dan utvrđivanja visine štete iznosi manje od troškova popravka. Totalna šteta dijeli se tehničku totalnu štetu i ekonomsku totalnu štetu. Tehnička totalna šteta obračunava se za stvari koja su u tom stupnju oštećena da popravak iste nije moguć. Ovdje

uglavnom spadaju oštećenja od požara ili primjerice poplave. Na neki način bi i krađa mogla spadati u ovu vrstu totalne štete s obzirom da je način obračuna krađe isti s tim da nema iskoristivog ostatka. Ekonomski totalna šteta je najčešći oblik totalne štete i obračunava se onda kada popravak stvari prelazi tržišnu vrijednost stvari umanjene za vrijednost ostatka stvari. Kod ekonomske totalne štete iznos predstavlja i takozvanu "granicu rentabilnosti" odnosno granicu do koje je popravak stvari isplativ. Ukoliko vrijednost popravka stvari prijeđe obračunatu granicu, popravak postaje ekonomski neisplativ i tada se obračunava ekonomska totalna šteta.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je u opisu predmeta nabave, Troškovnik A naveo: „Predmet nabave je usluga osiguranja imovine. Osigurana je imovina osiguranika navedena prema poslovnim knjigama osiguranika i/ili financijskoj evidenciji, bez obzira na razradu prema lokacijama, a koja je u vlasništvu osiguranika, dana na upravljanje ili predana u posjed uz pridržavanje prava vlasništva ili koju je uzeo u zakup ili dao u zakup, te imovina za koju osiguranik može biti odgovoran te ima interes da se ne dogodi osigurani slučaj jer bi inače pretrpio neki materijalni gubitak.“ Navodi da su u Troškovniku B navedeni su svi ostali podaci koji su relevantni za vrijednost predmeta osiguranja kao i način utvrđivanja visine osigurnine.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da sporna odredba u opisu predmeta nabave Knjige 3 glasi: "Popravak predmeta osiguranja (kod djelomične štete) smatra se opravdanim ukoliko iznos troškova popravka da se osigurani predmet dovede u stanje u kojem je bio prije nastupanja osiguranog slučaja, zajedno sa iznosom ostatka ne prelazi nabavnu vrijednost osigurane stvari iz poslovnih knjiga osiguranika." U dijelu Knjige 3 koji se odnosi na Troškovnik A-osiguranje imovine, navedena je odredba na koju upućuje naručitelj. U troškovnicima predmeta nabave navedena je svota osiguranja.

Odredbe o svrsi osiguranja sadrži članak 949. Zakona o obveznim odnosima (Narodne novine broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18, dalje u tekstu: ZOO), koji u stavku 1. propisuje da se osiguranjem imovine osigurava naknada za štetu koja bi se dogodila u imovini osiguranika zbog nastupanja osiguranog slučaja. Stavkom 2. je propisano da iznos osigurnine ne može biti veći od štete koju je osiguranik pretrpio nastupanjem osiguranog slučaja. Stavkom 7. tog članka je propisano da ako je ugovorom o osiguranju vrijednost osigurane stvari sporazumno utvrđena (ugovorena vrijednost), osigurnina se određuje prema toj vrijednosti.

Prije svega valja napomenuti da je žalitelju nedostatak odredbi o vrijednosti osigurane stvari i načinu određivanja visine osigurnine sporan samo u pogledu odredbe o djelomičnoj šteti. Iz citiranih odredbi dokumentacije o nabavi proizlazi da je troškovnikom predmeta nabave određena svota osiguranja te se također upućuje na vrijednost osigurane stvari iz poslovnih knjiga osiguranika. Imajući na umu navedeno, a budući da žalitelj nije osporio navode naručitelja iz odgovora na žalbu te nije dokazao povrede materijalnog prava na koje upućuje u žalbi, odnosno nije dokazao da mu tako izrađena dokumentacija o nabavi onemogućava izradu i podnošenje ponude u konkretnom postupku javne nabave, ovaj žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Žalitelj dalje osporava dokumentaciju o nabavi u dijelu koji se odnosi na opis predmeta nabave iz Knjige 3 (stranice 2-3), dio koji se odnosi na osigurane troškove te navodi da je taj dio nejasan, dvojben, neprecizan i nerazumljiv. Izdvaja odredbu koja glasi "Naknada ovih troškova zajedno s troškovima osigurane imovine je limitirana osiguranom svotom." Navodi da nije jasno o kojim troškovima osigurane imovine je ovdje riječ te što znači da su troškovi limitirani osiguranom svotom? Zatim upućuje na odredbu kojom je propisano "Ukupni iznos naknada (agregatni limit) predstavlja maksimalnu obvezu osiguravatelja za ugovoreni period osiguranja." Postavlja pitanje gdje je jasno i precizno određen iznos agregatnog limita (za osiguranje imovine) i što on točno za naručitelja podrazumijeva? U istom dijelu dokumentacije o nabavi spominje se: "troškovima osigurane imovine pokriveni su slijedeći troškovi

poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprečavanja štete: Plaćanje dodatnih troškova vezanih za osigurani slučaj" Navodi da se uvodi pojam dodatnih troškova, ali da nigdje nije utvrđeno što "dodatni troškovi", koji bi trebali biti pokriveni osiguranjem - točno podrazumijevaju. Naručitelj je pogrešno taksativno imenovao i pobrojao detaljnije koji su to troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprečavanja štete pokriveni, jer se dolje navedeni imenovani troškovi ne mogu svi smatrati troškovima smanjenja ili sprečavanja štete, obzirom se dio tih troškova poduzima nakon nastanka štete (npr. trošak rušenja ostataka, trošak sortiranja otpada, trošak odlaganja otpada) te isti nisu i ne mogu biti podvedeni pod trošak u svrhu sprečavanja i smanjenja štete.

Naručitelj u odgovoru na žalbu osporava osnovanost žalbenog navoda te ponovno napominje da sa žaliteljem ima sklopljeni važeći ugovor o osiguranju imovine, osiguranju od odgovornosti iz djelatnosti i odgovornosti prema zaposlenicima. Navedeni ugovor o osiguranju sadrži sve pobrojane troškove i u dosadašnjem razdoblju realizacije ugovora o osiguranju nije bilo spora između ugovornih strana o navedenim troškovima. Naručitelj je jasno i razumljivo naveo da ima pravo na naknadu preventivnih troškova u cilju smanjenja ili sprečavanja štete i da je naknada ovih troškova zajedno sa troškovima osigurane imovine limitirana osiguranom svotom. Limit se neće primjenjivati samo ukoliko su mjere poduzete na zahtjev osiguravatelja. Osigurane svote predmeta osiguranja iz natječajne dokumentacije su sadržane u troškovniku i ponuditelj je dobio uvid u potencijalni trošak osigurane imovine i ukupni iznos naknada (agregatni limit). Pobrojani troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprečavanja štete predstavljaju mogućnosti koje u budućem i neizvjesnom štetnom događaju mogu biti aktivirane i izvršene kako bi na osiguranoj imovini bila spriječena ili nastala šteta u što manjem obimu. U postupku sanacije buduće i neizvjesne štete nastale na osiguranoj imovini uz štetu na osiguranoj imovini nastaju dodatni troškovi i u dokumentaciji za nadmetanje je jasno i precizno navedeno kao što je žalitelj citirao plaćanje dodatnih troškova vezanih za osigurani slučaj ne uključuje se u agregatni limit po pojedinom osiguranom riziku. Ukupni iznos naknade za plaćanje dodatnih troškova može biti maksimalno 5% od osigurane svote po uništenoj poziciji - skupini predmeta osiguranja koji su stradali (oštećeni ili uništeni) u pojedinom štetnom događaju.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da Knjiga 3 sadrži odredbe o osiguranim troškovima te je propisano „Osiguranik ima pravo na naknadu preventivnih mjera u cilju smanjenja ili sprečavanja štete, čak i u slučajevima kada isti ne uspiju. Naknada ovih troškova zajedno sa troškovima osigurane imovine je limitirana osiguranom svotom. Limit se neće primjenjivati ukoliko mjere smanjenja i sprečavanja štete budu poduzete na zahtjev osiguravatelja. Pokriveni su slijedeći troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprečavanja štete: - troškovi gašenja požara, troškovi vatrogasnih postrojbi, uključujući i vlastite vatrogasne postrojbe ukoliko postoji trošak, - troškovi premještanja i zaštite, troškovi koji nastaju radi zamjene osigurane imovine zbog neizbježnog premještanja, izmjene ili zaštite njenog sadržaja. Uključeni su i troškovi hitnog ostakljivanja, troškovi demontaže i ponovne montaže osigurane opreme, strojeva, troškovi radi probijanja, rušenja zbog sprečavanja ili smanjenja štete, ili ponovne izgradnje dijelova zgrade, - troškovi uklanjanja, rušenja i raščišćavanja ostataka, troškovi radnji na osiguranom mjestu ukoliko su povezani sa osiguranom imovinom, - troškovi sortiranja otpada, uklanjanja i odvoza osigurane imovine (ogorina, šuta i sl.) oštećene uslijed nastanka osiguranog slučaja na mjesto dopuštenog istovara, - troškovi neophodnog popunjavanja novom zemljom, - troškovi nadgledanja (službene osobe i sl.), osiguranja i/ili tretiranja i prilagođavanja za odvoz na deponij ukoliko je uslijed nastanka osiguranog slučaja došlo do zagađenja zemlje i/ili ostataka, - troškovi odlaganja otpada uključujući i davanja koja se moraju platiti na ime odlaganja otpada, - troškovi prinudnog skladištenja (maksimalno do šest mjeseci trajanja, do ugovorenog iznosa), - troškovi honorara arhitekata, inženjera, drugih stručnjaka, uključujući i troškove vlastitog stručnog osoblja u skladu s utvrđenom tarifom, - dodatni troškovi temeljem zakonskih propisa. Limit naknade: Osiguravatelj snosi naknadu štete po osiguranom

slučaju do iznosa osigurane svote po pojedinim stavkama odnosno rizicima. Ukupni iznos naknada (agregatni limit) predstavlja maksimalnu obvezu osiguravatelja za ugovoreni period osiguranja. Plaćanje dodatnih troškova vezanih za osigurani slučaj ne uključuje se u agregatni limit po pojedinom osiguranom riziku. Ukupni iznos naknade za plaćanje dodatnih troškova može biti maksimalno 5% od osigurane svote po uništenoj poziciji – skupini predmeta osiguranja koji su stradali (oštećeni ili uništeni) u pojedinom štetnom događaju.

Dakle, među strankama nije sporno da naručitelj ima pravo na naknadu preventivnih mjera u cilju smanjenja ili sprečavanja štete. Među strankama je sporno što se podrazumijeva pod troškovima osigurane imovine, dodatnim troškovima, što znači da su troškovi osigurane imovine limitirani osiguranom svotom, što se podrazumijeva pod agregatnim limitom te jesu li troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprječavanja štete pravilno pobrojani.

Prema ocjeni ovog državnog tijela u pravu je žalitelj kada navodi u tom dijelu dokumentacije o nabavi postoje određene nejasnoće odnosno da nije propisana u skladu s člankom 200. stavkom 1. ZJN 2016.

Naime, iz dokumentacije o nabavi može se zaključiti da su u troškove osigurane imovine uključeni nabrojani troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprečavanja štete ali nije jasno, uključuju li oni osim tih preventivnih troškova još neke troškove. Vezano za dodatne troškove naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da oni nastaju u postupku sanacije buduće i neizvjesne štete nastale na osiguranoj imovini uz štetu na osiguranoj imovini, međutim to iz dokumentacije o nabavi nije razvidno pa ostaje nejasno što se pod tim troškovima podrazumijeva. Vezano za agregatni limit, u odnosu na koji se samo navodi da predstavlja maksimalnu obvezu osiguravatelja za ugovoreni period osiguranja, naručitelj navodi da je ponuditelj dobio uvid u potencijalni trošak osigurane imovine i ukupni iznos naknada (agregatni limit), međutim takvo obrazloženje može se odnositi samo na žalitelja (na kojeg je naručitelj vjerojatno mislio pod ponuditeljem), ali u kontekstu dokumentacije o nabavi i dalje ostaje nejasno što agregatni limit za naručitelja u konkretnom slučaju podrazumijeva. Nadalje, a vezano za odredbu prema kojoj je naknada troškova limitirana osiguranom svotom, valja uputiti na odredbu članka 950. stavka 3. ZOO-a prema kojoj je osiguratelj naknadu troškova iz stavka 2. tog članka (troškovi prouzročeni pokušajem da se otkloni neposredna opasnost nastupanja osiguranog slučaja, te pokušajem da se ograniče njegove štetne posljedice, pa i onda ako su ti pokušaji ostali bez uspjeha, pod pretpostavkom da je postupljeno u skladu s odredbom stavka 1. tog članka ili po nalogu, odnosno uz suglasnost osiguratelja), dužan dati čak i ako ona zajedno s naknadom štete od osiguranog slučaja prelazi iznos osiguranja. Prema tome, odredba prema kojoj je naknada tih troškova ograničena osiguranom svotom, propisana je protivno citiranoj odredbi članka ZOO-a. Zaključno, a vezano za dio navoda da su pogrešno nabrojani troškovi poduzimanja mjera u svrhu smanjenja ili sprječavanja štete, taj prigovor se ne može otkloniti jer prema opisu i naravi tih poslova, zbilja proizlazi da se dio njih poduzima nakon nastanka štete, a ne u svrhu sprječavanja njenog nastanka (npr. trošak rušenja ostatka, sortiranja otpada, odlaganja otpada). Slijedom navedenog, ovi žalbeni navodi ocijenjeni su kao osnovani.

Žalitelj dalje osporava dokumentaciju o nabavi u dijelu koji se odnosi na opis predmeta nabave u Knjizi 3 (stranica 4) gdje naručitelj navodi "Franšiza (samopridržaj) za osiguranje od opasnosti potresa iznosi pet (5) posto po štetnom događaju." Smatra da je naručitelj propustio na jasan način i nedvojbeno odrediti od kojeg iznosa će se navedeni iznos franšize (samopridržaja) za osiguranje od rizika potresa u iznosu 5% po štetnom događaju računati. U praksi osiguravatelja iznos odbitne franšize može se računati, ovisno kako je ugovoreno: a) od iznosa svote osiguranja, b) od vrijednosti pod rizikom u slučaju nastanka štete (tzv: VARTOL - value at risk at time of loss). Ovo je moguće iz razloga što je naručitelj u dokumentaciji Knjiga 3 - 3.1 Opis predmeta nabave F2-20 na stranici 2 naveo u odlomku četiri da se

zahtjeva automatizam pokrića materijalne imovine nabavljene tijekom osiguravateljske godine (bez limita) sa uključenim obračunom na kraju osiguravateljske godine. Dakle u trenutku nastanka štete, ako bi se odbitna franšiza računala od 5% svote osiguranja, iznos franšize po modelu VARTOL može biti veći od svote navedene u polici, ako je tijekom trajanja nabavljena nova imovina koja je ovom odredbom automatizmom ušla u doseg osiguranja, c) od iznosa štete nastale osiguranim slučajem. Nadalje, naručitelj je propustio definirati o koji vrsti franšize (samopridržaja) je riječ, odnosno radi li se ovdje radi o primjeni odbitne ili intergralne franšize. U nastavku objašnjava koje sve vrste franšize postoje te upućuje na izvode iz standardnih uvjeta osiguranja osiguratelja na tržištu. Zaključuje da takav propust u dokumentaciji o nabavi može uzrokovati podnošenje neusporedivih ponuda jer premija osiguranja može biti značajno drugačija ukoliko se odbitna franšiza računa od svote osiguranja, u odnosu na iznos štete nastale rizikom potresa.

Naručitelj u odgovoru na žalbu upućuje na odredbe Knjige 3 vezano za limit naknade i osigurane opasnosti (rizike)-dopunske opasnosti i opasnosti od potresa te navodi da je iz tih odredbi razvidno da je propisao da se u dopunske rizike ubraja i rizik od potresa te je temeljito opisao okolnosti nastankom kojih se nadoknađuje šteta uzrokovana štetnim događajem, i to: razdoblje unutar kojega se smatra da je nastao osigurani slučaj, jačinu potresa prema Mercalli-Cancani-Siebergovoj ljestvici iznad koje će se nadoknaditi šteta po osiguranom slučaju, mjesto gdje se nalazi imovina koja je predmet osiguranja, ukupnu osiguranu svotu te podatak da franšiza (samopridržaj) iznosi pet (5) posto po štetnom događaju. Žalitelj u ovom žalbenom navodu navodi izvode iz standardnih uvjeta osiguranja osiguratelja na tržištu propuštajući priložiti izvore u cijelosti iz kojih je crpio navedene podatke kako bismo imali potpun uvid u uvjete osiguranja osigurateljskih kuća koje žalitelj navodi u žalbenom navodu, a iz kojih proizlazi da bi žalitelj trebao prepoznati da iz citirane rečenice dokumentacije o nabavi proizlazi da se franšiza (samopridržaj) računa u slučaju štete nastale na osiguranoj imovini uslijed potresa u iznosu od 5% iznosa nastale štete.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je Knjigom 3, u okviru osiguranja imovine, osiguranih (dopunskih) opasnosti propisana i opasnost „od potresa - potres je prirodno izazvano potresivanje ili pomicanje tla koje nastaje zbog geofizičkog procesa u unutrašnjosti zemlje. Osiguratelj je u obvezi nadoknaditi štetu na imovini osiguranika uzrokovanu potresom jačine 5 (pet) stupnjeva po Mercalli-Cancani-Siebergovoj ljestvici i više. Osiguratelj je u obvezi nadoknaditi štetu na osiguranoj imovini uzrokovanu uslijed direktnog udara potresa ili požara ili eksplozije ili koje druge pojave nastale kao posljedica potresa kao i pada dijelova zgrada ili drugih objekata ili stvari na osiguranu imovinu uslijed nastanka osiguranog slučaja. Pod jednim osiguranim slučajem smatraju se sve štete uzrokovane potresom a koje su nastale unutar razdoblja od 72 uzastopna sata računajući od početka potresanja tla. Imovina se nalazi na području županije Grad Zagreb. Traži se osiguranje od opasnosti potresa na rizik, ukupna osigurana svota iznosi 50.300.000 kn. Franšiza (samopridržaj) za osiguranje od opasnosti potresa iznosi pet (5) posto po štetnom događaju.

Ovo državno tijelo je kod ocjene ovog navoda prihvatilo argumentaciju naručitelja prema kojoj se franšiza (samopridržaj) računa u slučaju štete nastale na osiguranoj imovini uslijed potresa u iznosu od 5% iznosa nastale štete. Naime, navedeno je kako u skladu sa sadržajem same dokumentacije o nabavi, tako i u skladu sa stručnim mišljenjem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: HANFA) od 22. prosinca 2020., koje je ovo državno tijelo u ovom žalbenom postupku zatražilo 24. studenoga 2020. Naime, HANFA navodi da bi se navedeni postotak trebao odnositi na visinu naknade štete koja je nastala realizacijom osiguranog rizika, a koja će se utvrditi tek nakon nastanka osiguranog slučaja, osim ako nje drugačije ugovoreno. S tim u vezi, a u pogledu vrste franšize, valja reći da iz očitovanja stranaka koje upućuju na uvjete osiguranja osiguratelja na tržištu, u bitnom, proizlazi da ukoliko stranke nisu sporazumno utvrdile vrstu franšize da će se ona primjenjivati na način kako je opisano u tim uvjetima. Slijedom navedenog, budući da nisu utvrđene nezakonitosti u ovom dijelu dokumentacije

o nabavi, a žalitelj nije dokazao povrede materijalnog prava na koje upućuje u žalbi te je stoga žalbeni navod ocijenjen kao neosnovan.

Konačno žalitelj osporava opis predmeta nabave u Knjizi 3, koji sadrže odredbe o visini premije te klauzuli o automatizmu pokrića. Obrazlaže da je propisano da je visina premije fiksna i nepromjenjiva, ali da se na stranici 2 i 9 navodi klauzula o automatizmu pokrića po kojoj uz povećanje imovine može doći do povećanja premije, odnosno u suprotnosti je s odredbom o nepromjenjivosti visine premije, budući da će po konačnom obračunu i primjenom te klauzule naručitelj biti u obvezi nadoplatiti premiju za imovinu nabavljenu tijekom godine, a po definiciji na stranici 10 neće biti u obvezi na doplatu. Stoga smatra da dokumentacija o nabavi nije u skladu s člankom 200. stavkom 1. ZJN 2016.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi da je pobrojano sadržano u važećem ugovoru kojeg ima sklopljenog sa žaliteljem i postupku realizacije ugovora prijava novonabavljene imovine za koju je žalitelj vršio obračun premije za nadoplatu po načelu pro rata temporis-od dana nabave do isteka osigurateljne godine. Upućuje na stranicu 10 Knjige 3 na kojoj je navedeno: „u slučaju otuđenja imovine Hrvatskih autocesta d.o.o., ili prelaska pod upravljanje drugog poslovnog subjekta za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju izvršiti će se umanjeње svote osiguranja i premije osiguranja za vrijednost otuđene imovine.“ Navodi da je u postupku realizacije navedenog ugovora vršio prijavu otuđenja imovine i žalitelj je vršio umanjeње obračunate premije. Navodi da iz dokumentacije o nabavi jasno i nedvosmisleno proizlazi da traži pokriće osiguranja za novonabavljenu imovinu uz obračun premije za nadoplatu odabranom ponuditelju i u slučaju otuđenja imovine traži obračun premije za povrat. Navodi da su te odredbe propisane jer je naručitelj kroz svoje poslovanje morao poštivati odluke tijela državne vlasti kojima mu se dodjeljuje i oduzima imovina u njegovoj nadležnosti.

Ocjenjujući osnovanost ovog navoda utvrđeno je da je na stranici 10 Knjige 3 propisano „Ostalo: sukladno premijskim stopama i visini premije odabrani će ponuditelj za vrijeme trajanja ugovora o osiguranju osiguravati i novostečenu imovinu naručitelja. Premijske stope i visina premije je fiksna i nepromjenjiva za cijelo vrijeme trajanja ugovora o osiguranju.“ Na stranici 2 je propisano „zahtjeva se automatizam pokrića materijalne imovine nabavljene tijekom osiguravateljske godine (bez limita) sa uključenim obračunom na kraju osiguravateljske godine, obračun premije izvršit će se istekom osigurateljne godine uz obračun premije po načelu pro rata temporis-od dana nabave do isteka osigurateljne godine. Ova klauzula vrijedi za pokriće unutar tekuće osigurateljne godine i vrijedi za sve predmete i rizike osiguranja.“ Na stranici 9 se navodi „Proširenje pokrića obuhvaća odgovornost osiguranika: iz držanja i upotrebe samohodnih radnih strojeva, radnih i ostalih vozila, u pokretu ili stoje na mjestu obavljajući svoju radnu funkciju, traži se automatizam pokrića osiguranja za sve novonabavljene samohodne radne strojeve, radna i ostala vozila uz obračun na kraju osiguravateljske godine, obračun premije izvršit će se istekom osigurateljne godine uz obračun premije po načelu pro rata temporis – od dana nabave do isteka osigurateljne godine.“

Članak 938. ZOO-a propisuje koje su mogućnosti osiguratelja u slučaju naknadnog povećanja rizika. Tako je stavkom 1. tog članka propisano da je ugovaratelj osiguranja dužan, kad je u pitanju osiguranje imovine, obavijestiti osiguratelja o svakoj promjeni okolnosti koja može biti značajna za ocjenu rizika, a kad je u pitanju osiguranje osoba onda samo ako je rizik povećan zbog toga što je osigurana osoba promijenila zanimanje. Stavkom 2. tog članka je propisano da je ugovaratelj osiguranja dužan bez odgađanja obavijestiti osiguratelja o povećanju rizika, ako je rizik povećan nekim njegovim postupkom, a ako se povećanje rizika dogodilo bez njegova sudjelovanja, dužan je obavijestiti ga u roku od četrnaest dana otkad je za to saznao ili mogao saznati. Stavkom 4. tog članka propisano je da ako je povećanje rizika toliko da bi osiguratelj sklopio ugovor samo uz veću premiju da je takvo stanje postojalo u trenutku sklapanja ugovora, on može ugovaratelju osiguranja predložiti novu stopu premije.

Uzimajući u obzir relevantni pravni okvir, prema ranije navedenom mišljenju HANFA-e od 22. prosinca 2020., nema zapreke da se naknadno osiguranje proširi na novostečenu imovinu, što se smatra povećanjem rizika. Budući da je, u konkretnom slučaju dokumentacijom o nabavi propisano automatsko proširenje osiguranja na novu imovinu i obračun premije naknadno na kraju godine, moglo bi se smatrati da je na taj način osiguratelj uredno obavješten (članak 938. stavak 2. ZOO-a), iako unaprijed, kroz ugovorne odredbe. Dakle, na temelju svega je za zaključiti da iz dokumentacije o nabavi proizlazi da, iako je u načelu visina premije fiksna i nepromjenjiva, povećanje premije je moguće *u slučaju povećanja rizika*. Stoga, prema ocjeni ovoga tijela, žalitelj pogrešno smatra da iz dokumentacije o nabavi proizlazi da naručitelj u slučaju povećanja imovine neće biti u obvezi na doplatu premije. Slijedom navedenog, žalbeni navod ocijenjen je kao neosnovan.

Postupajući po službenoj dužnosti temeljem članka 404. ZJN 2016, a u odnosu na osobito bitne povrede postupka javne nabave iz članka 404. stavka 2. toga Zakona, ovo državno tijelo nije utvrdilo postojanje osobito bitnih povreda.

Slijedom svega navedenog, a temeljem članka 425. stavka 1. točke 4. ZJN 2016 odlučeno je kao u točki 1. izreke ovog rješenja. Naručitelj će u nastavku postupka postupiti sukladno članku 419. ZJN 2016.

Žalitelj je postavio zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 5.781,25 kuna i to na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 5.000,00 kuna te 781,25 kunu na ime odvjetničke naknade s pripadajućim PDV-om.

Članak 431. stavak 2. ZJN 2016. propisuje da Državna komisija odlučuje o troškovima žalbenog postupka, određuje tko snosi troškove žalbenog postupka i njihov iznos te kome se i u kojem roku moraju platiti. Stavak 3. tog članka propisuje da je stranka, na čiju je štetu žalbeni postupak okončan dužna protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su joj nastali sudjelovanjem u žalbenom postupku. Budući da je žalba osnovana, žalitelju je priznat trošak žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 5.781,25 kuna i to na ime uplaćene naknade za pokretanje žalbenog postupka u iznosu od 5.000,00 kuna i 781,25 kuna na ime sastava žalbe (625,00 sukladno Tbr. 20. t. 1. i Tbr. 22. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika i iznos od 156,25 kuna na ime PDV-a od 25%). Slijedom navedenog, na temelju ovlaštenja iz članka 425. stavka 1. točke 6. ZJN 2016 odlučeno je kao u točki 2. izreke ovog rješenja.

Naručitelj je sukladno odredbi članka 425. stavka 6. ZJN 2016, dužan postupiti sukladno izreci odluke Državne komisije najkasnije u roku od 30 dana od izvršne odluke, pri čemu je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama Državne komisije.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ovoga Rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave Rješenja na internetskim stranicama Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave. Tužba se predaje Visokom upravnom sudu Republike Hrvatske neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički.

Stranke žalbenog postupka:

1. Hrvatske autoceste d.o.o., Zagreb, Širolina 4
2. HOK osiguranje d.d., Zagreb, Capraška 6